

GÄSSENS PÅVERKAN PÅ HÖSTSADDENS ÖVERVINTRING OCH AVKASTNING

Delrapport 3, 1992 års resultat

Av Elenore Wallin, Hushållningssällskapet

Jordbrukarna runt Tåkern upplever att gässen skadar grödan och sänker skörden kraftigt genom betning under gässens flyttning. Projektet syftar till att försöka belysa vilken påverkan gässen har på grödan.

Tåkernfonden WWF har bidragit med stöd till projektet och gjort det möjligt så att det har kunnat genomföras. Tredje året är nu avslutat i projektet.

Beskrivning av försöksmetoden finns redovisat i delrapport 1. Försöksplatserna 1992 har varit Häckenäs, Kyleberg och Hov Säby. På samtliga platser har försöken kunnat fullföljas med varierande betningstryck. En grupp från Tåkerns fältstation har rapporterat om vilken förekomst av gäss som varit på de olika platserna under oktober månad 1991. Gässen kom tillbaka redan i januari vilket innebar att ingen kontroll på enbart höstbetning har kunnat utföras.

Även vintern 1991/92 var en mild vinter och tillväxten kom igång tidigt på våren. Det gynnar grödans möjlighet till att bestocka sig och kompensera ett glest och tunt bestånd. Under hela våren var temperaturen mycket låg med kraftig bestockning och långsam tillväxt som följd. Försommarens mycket torra och varma väder medförde dålig kväveverkan på vissa jordar. Vissa fält blev för kraftiga tidigt i våras och klarade inte riktigt av att försörjas med vatten och näring under torrperioden. Vattenkapaciteten varierar mellan olika jordarter och har ej varit tillräcklig på många fält. I tabellen nedan redovisas 1992 års resultat.

	Häckenäs		Kyleberg		Hov Säby	
	Obetat	Betat höst och vår	Obetat	Betat höst och vår	Obetat	Betat höst och vår
Skörd, kg/ha	7030	7020	5110	4730	6460	6650
Proteinhalt, % av ts	13,3	12,5	10,1	10,4	11,1	11,3
Tusenkorntvikt, g	51,3	48,4	45,1	46,1	48,2	48,3
Rymdvikt, g/l	844	850	820	824	844	844
Antal plantor/m ² , våren	82	82	79	67	83	75
Antal skott/m ² , våren	148	168	146	110	246	235
Antal ax/m ²	99	121	84	81	109	114

Försöket i Häckenäs har inte givit någon skördeskillnad mellan betning och ingen betning, detta trots att det var mycket stora skillnader i utveckling i våras vid visuell jämförelse, dessutom var det gott om ogräs på fältet. I de andra två försöken har det varit skillnader mellan leden, och det har givit skördeökning för betade rutan i Hov Säby medan det var skördeminskning på Kyleberg. Medeltalet visar i år ingen skördeskillnad mellan den inhägnade och obetade rutan. Antalet skott och ax/m² har minskat i två av försöken när gässen har betat. I försöket på Häckenäs är skillnaden i proteinhalt 0,8 % till det obetades fördel. Det kan tyda på att det åtgått en del kväve för att bestocka sig och för att kompensera avbetningen. Skördenivån är för övrigt densamma i båda fallen. I de övriga försöken finns ingen direkt skillnad i proteinhalt som kan härledas till skördeskillnader eller att det har blivit förluster när gässen betat.

Gässen hade betat kraftigt ända intill burarna under hösten 1991. De avräkningar som Tåkerns fältstation utförde under oktober månad visar att det varit gäss på fälten vid flera tillfällen, det har även noterats gäss vid burarna när avräkningen utförts. Vid Hov Säby noterades inga gäss men tydliga spår efter dem kunde noteras på fältet. På Kyleberg noterades ca 1100 gäss och på Häckenäs ca 350 gäss, men skadorna av betningen var betydligt större på Häckenäs.

Det kommer att bli intressant att se 1993 års resultat där grödorna varit sämre utvecklade på hösten och långsammare tillväxt. De tre första årens resultat visar stor variaton mellan de olika försöksplatserna, medans medeltalet endast uppvisar 1-2 %-iga skördesänkningar för gässens betning. I enstaka försök har skördesänkningar på 7-15 % noterats, detta medför att det är svårt att göra ett enhetligt uttalande om skadorna av gässens betning.